

het de aanvoerende darm, die een deel van de breukpoort vormt, ontspant en de breukpoort dus verruimt. In een later stadium dient natuurlijk te worden geopereerd.

Dat deze hernia kan worden voorkomen door het hiaat te sluiten, deelt VAN DER REYDEN mede. Wanneer men het foramen sluit, alvorens de anastomose aan te leggen, is dit zo moeilijk niet, vooral als de weefsels wat bewegelijk zijn, de laparotomie niet al te klein werd gemaakt en een knik in de tafel wordt aangebracht, zoals onder andere bij galblaasoperaties gebruikelijk is.

In vele gevallen kan men echter ook de hernia voorkomen door de aanvoerende darm vlak bij het ligament van TREITZ aan te sluiten op de maag, zodat tussen dit ligament en de anastomose geen vrij stuk darm ligt. Een hernia wordt dan niet gevormd; het betekent echter een enkele maal een wat moeilijker techniek, waarbij men dan geen darmklemmen kan gebruiken. Dat de anastomose hoger in de darm uitkomt, betekent misschien een bijkomstig voordeel in verband met de verminderde kans op ulcus pepticum jejuni.

Sneek, 16 December 1951.

T. A. DONKERSLOOT

¹H. J. VAN DER REYDEN (1951) *N.T.v.G.* 95, 3785.

HET NATRIUMGEHALTE VAN ZOUTLOZE KAAS

Van enkele ziekenhuizen bereikte ons de klacht, dat in zo genaamde zoutloze kaas het natriumgehalte vrij hoog zou zijn. Dit was voor ons aanleiding een aantal monsters, die wij in een willekeurige winkel lieten kopen, door het Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek te doen analyseren. Het C.I.V.O. berichtte, dat het in eerste instantie het chloridegehalte bepaalde en hieruit het natriumchloride-gehalte berekende, aannemend, dat alle chloorionen aan natrium waren gebonden. Voor die gevallen, waarin het natriumgehalte te hoog was, werd het natriumgehalte specifiek bepaald. Van de 7 monsters van verschillende merken waren de analyses als volgt:

Monster	NaCl in pCt. berekend uit chloride- bepaling	Na in pCt.	NaCl in pCt., berekend uit natrium- bepaling
I.	0.12	—	—
II.	0.82	0.04	0.10
III Smeerkaas volvet	0.08	—	—
IV Smeerkaas volvet	0.12	—	—
V.	1.12	0.48	1.22
VI Smeerkaas	0.15	—	—
VII.	1.35	0.52	1.32

De nummers 5 en 7 hebben een te hoog gehalte aan keukenzout. Het bleek, dat deze beide monsters zo genaamde boerenkaas op de boerderij waren vervaardigd, zonder dat de kaas in de pekel was gelegd. De overige 5 monsters, die een fabrieksmerk droegen, voldeden aan de eisen.

Ondergetekende is bereid de ziekenhuizen mede te delen of de kaas, die zij gebruiken, tot één van de onderzochte merken behoort, met een laag natriumgehalte. Mocht het fabrieksmerk, dat in het ziekenhuis wordt gebruikt, niet bij de onderzochte voorkomen, dan is ondergetekende bereid dit voor hen bij het C.I.V.O. te doen onderzoeken.

Gravenhage, 13 December 1951.

C. DEN HARTOG

Voorlichtingsbureau van de Voedingsraad,
Koninginnegracht 42, 's-Gravenhage

SUCCUS LIQUIRITIAE EN BIJNIERSCHORS

De oedeemvorming na gebruik van succus liquiritiae zou niet het gevolg zijn van endogene hormoonproductie door hyperfunctie van de bijnierschors, doch wordt door de succus zelf veroorzaakt, die eigenlijk een substituut van DOCA zou zijn, waarvan het in chemisch opzicht echter hemelsbreed verschilt. Om dit geloofwaardig te maken voeren GROEN e.a.¹ twee argumenten aan, die mijns inziens geen steek houden, 1e. omdat ook injecties met ACTH niet bij iedere lijder aan rheuma effect hebben, 2e. omdat ook niet bij iedere proefpersoon na injectie van ACTH een sterke vermindering der eosinophile leucocyten is aan te tonen; in de literatuur neemt de betekenis, welke aan de reactie van THORN voor de

diagnostiek van bijnierschors-laesies wordt gehecht, reeds af. Hierover zou door proeven op dieren zekerheid zijn te verkrijgen. REVERS heeft therapeutisch bij maagzweren gunstig effect gezien van succus, totaal onbegrijpelijk voor degene die succus voor een substituut van DOCA houdt; niet zo onbegrijpelijk, als men aanneemt, dat succus hyperfunctie van de bijnierschors veroorzaakt, omdat er verband bestaat tussen ulcusvorming en hyperfunctie van de bijnierschors. Vaak ontstaat na injecties van ACTH een maagperforatie, min of meer sluipend; na verbranding komen in de reconvalescentie nog al eens bloedingen voor uit de ulcera in duodenum en maag; bij verbranding bestaat steeds een bijnierschors-hyperfunctie. De schorshormonen bezitten het vermogen ulcera te laten ontstaan of te laten verergeren.

Het is echter mogelijk dat bij een langzamer verlopende, mildere hyperfunctie zoals door succus wordt teweeggebracht (oedemen zijn het enige bijkomstige verschijnsel, dat ooit werd waargenomen) juist genezing intreedt. De schorshormonen worden als tweesnijdend zwaard beschreven. Wanneer alle phases van de schorswerkzaamheid zullen worden begrepen, zal deze tegenstrijdigheid wel kunnen worden verklaard.

Amsterdam, 9 December 1951

R. SCHUURMANS

¹GROEN e.a. (1951) *N.T.v.G.* 95, 3648.

BRIEFWISSELING

INENTINGSBEWIJZEN

Men verzoekt ons de aandacht der geneeskundigen te vestigen op art. 7 van de Wet, regelende de uitoefening der geneeskunst, waarbij hun de verplichting wordt opgelegd de duplicaten van de door hen in 1951 afgegeven inentingsbewijzen in de maand Januari 1952 te zenden aan het gemeentebestuur.

Voor de Amsterdamse geneeskundigen bij voorbeeld behoort de inzending der bewijzen te geschieden aan het bureau Burgerlijke Stand, Bevolkingsregister en Verkiezingen, Plantage Kerklaan 36-38, Amsterdam.

Het verdient aanbeveling de duplicaten aan het gemeentebestuur in te zenden, onmiddellijk nadat de originele inentingsbewijzen zijn afgegeven. Hierdoor kan het aantal in elk kwartaal verrichte vaccinaties zo nauwkeurig mogelijk worden medegedeeld aan de Geneeskundig Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid te 's-Gravenhage.

REDACTIE

BERICHTEN

BUITENLAND

ARGENTINIË. — CONGRES VOOR HAEMATOLOGIE. Het vierde internationale congres voor haematologie zal van 21 tot 26 September te Mar del Plata worden gehouden. Inlichtingen verstrekt dr C. VILASECA, Anchorena 1710, Buenos Aires.

BELGIË. — NATIONAAL INSTITUUT VOOR HET BLOED. Dr J. SPAANDER beschrijft in het *Bulletin van het Centraal Laboratorium van de Bloedtransfusiedienst van het Nederlandse Rode Kruis* (1951, bl. 116) de plechtige opening van het Nationaal Instituut voor het Bloed (Institut National du Sang) te Brussel. Tot nog toe was dank zij de nauwe samenwerking tussen het Belgische en het Nederlandsche Roode Kruis het Belgische bloed te Amsterdam tot gedroogd plasma verwerkt. De droogapparaturen van het nieuwe instituut en de hulpapparaten (invriestoestel, conservator en zo voort) zijn van Nederlandse makelij.

ENGELAND. — SYMPOSIUM OVER BEVRIEZEN EN DROGEN. Ter gelegenheid van een internationale conferentie te Londen over toepassingen van bevroren en drogen, en de aard dezer processen, werden films getoond van kippenembryonen, die enige tijd bevroren waren geweest en na ontdooiing hun functies hervatten. Men bereikt dit door bij het op zeer lage temperatuur brengen zo snel te werk te gaan, dat de vorming van kristallen — de gevaarlijke zone ligt tussen -30° en -40° C — wordt voorkomen. Proeven met rode bloedlichaampjes en sperma leerden, dat het levende in de kristallijne phase door glycerine kan worden beschermd (*Bull. Centraal Lab. Bloedtransfusiedienst Ned. R. Kruis*, 1951, bl. 109).

— TANDHEELKUNDIGE VOORZIENING. In antwoord op een vraag in het Parlement werd namens de regering medegedeeld, dat Engeland voor een volledige tandheelkundige dienst voor de schoolkinderen 1150 tandartsen in volle dienst te kort komt (*Med. Off.*, 1951, bl. 231).